

Elsősegélynyújtás fontosabb összefoglalása

Betegvizsgálat, Légzés-keringés vizsgálat:

- **1. Biztonságos környezet megteremtése,**
Megszólitás, vállait megrázni – ha nem válaszol, - eszméletlennek kell tekinteni
- **2. Segítségért kiáltás,** Valaki hívja a mentőt!
- **3. Nyilvánvaló ok esetén:** Szájába betekintés, idegen anyag (vér, hányadék, étel, kitört fog)
- ezek eltávolítása, kanalazó-törlő mozdulattal
- **4. Fej enyhe hátrahajtása, légzés és keringés vizsgálata:** hármasszérzékeléssel 10 másodpercig,
- **5. Ha nincs légzés, akkor keringés sincs – Klinikai halál - Mentőhívás! –**
majd 30 mellkaskompresszió, 2 befúvás, folyamatosan ismételve
- **6. Ha van légzés és keringés, de eszméletlen:**
Stabil oldalfektető helyzet, gerincsérülés gyanúja esetén: állkapocs kiemelés

Eszméletlen beteg:

- **Ha nincs gyanú gerincsérülésre:** Stabil oldalfektetés – fej hátrahajt – arca lefelé - szája kinyit
- **Gerincsérülés gyanúja esetén:** Esmarch műfogás: tilos a nyakat és a fejet mozgatni; szájkinyitása, illetve az állkapocs kiemelésével biztosítjuk a szabad légutakat
- **Gerincsérülésnél ha vér-hányadék** látható az orránál, szájánál:
többen az oldalára fordítják, közben a fej rögzítve van a gerinc vonalában egyenesen
- **Autóban talált beszorult eszméletlen-légző** beteg fejét oldalról vagy hátulról hozzáférve, két kézzel meg kell tartani azt, a légutak szabaddá tétele és szabadon tartása miatt

Légúti idegentest: (az eltávolítás lépései)

- Fogja a nyakát, hangot adni nem tud, levegőt nem kap - Felszólítás köhögésre, szájába betekintés
- **Ütések a lapockák közé!**
- **Heimlich-féle műfogás:** a két hónalj alatt átnyúlva, a bordák alatt összekulcsolt kézzel hirtelen erős húzás hátra-felfele irányba
- Eszméletét veszített háton fekvőnél: légzés vizsgálat, hiányában újraélesztés megkezdése!
- Gyerekeknél életkori sajátosságokat figyelembe véve: felnőttekhez hasonló ellátás
- Kisgyermeket alkarra vagy combomra fektetve – ütögetések a lapockák közé

Lapockák közé ütés

Heimlich-féle műfogás 1.

Heimlich-műfogás 2.

Ellátás gyermekeknél

Hirtelen erős mellkasi fájdalom lehet: szívinfarktus, vagy sérülés után bordatörés

- Erős mellkasi fájdalom, nehézlégzés, sápadtság, verejtékezés, hányinger, hányás. Félülő helyzet.
- Saját gyógyszerre nem szűnő fájdalomnál szívizom elhalás. Azonnal orvos vagy mentő értesítése.

Stroke -agyvérzés: hirtelen zavart, féloldala gyenge, lebénul, beszéde elkent, aszimmetrikus arc

- Agyi keringés zavara, lehet vérzés vagy érelzáródás, lapos fektetés, eszméletlenülél oldalfektetés.

Általában ismert cukorbeteg rövid idő alatt zavart lesz, sápadt, verejtékes:

- Főleg inzulinos cukorbetegyeknél, cukros víz itatása, eszméletlenülél oldalfektetés és mentőhívás.

Ájulás: önmagától vagy fektetésre javuló keringési elégtelenség, megemelt lábakkal fektetés .

- Tartós eszméletlenség esetén: légzésvizsgálat, stabil oldalfektetés.

Epilepszia: végtagokra kiterjedő néhány perces rángatózás, görcsroham, utána eszméletlen

- A roham alatt a fejet kell védeni a sérülésektől, majd légzésvizsgálat után stabil oldalfektetés.
- Száját szétfeszíteni felesleges, szinte lehetetlen és ezért TILOS! Rövid időn belül magához tér.

Aramütés: áramtalanítás, környezet biztosítása, betegvizsgálat, áramjegyek -égési seb keresése.

Baleset általános teendők:

- Balesetnél megállni – helyszín biztosítása:
vészvillogó bekapcsol, elakadásjelző háromszög, fényvisszaverő mellény – helyszín és sérültek állapotának felmérése – mentő hívása (telefon: 104)– sérültek ellátásának megkezdése

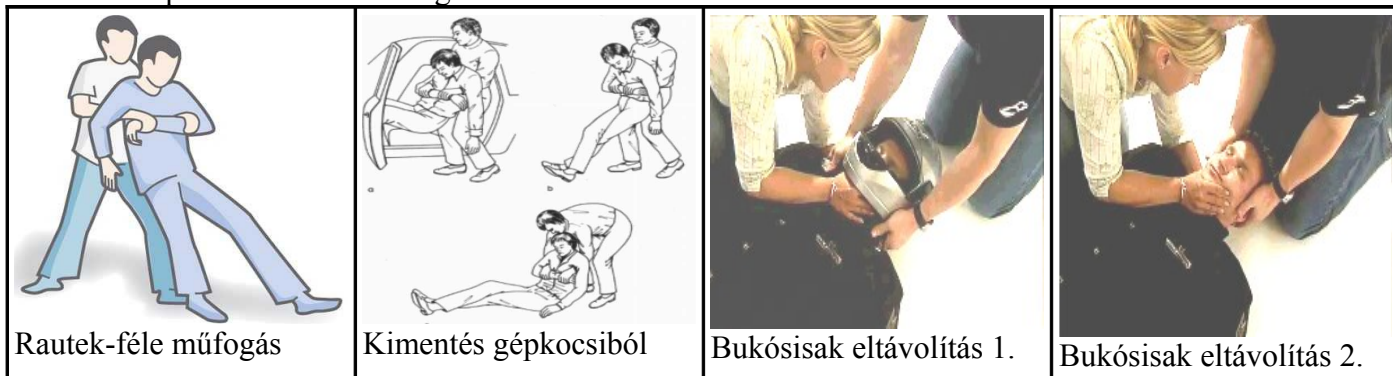
Rautek műfogás – autóból kimentés:

mindig, ha életveszély áll fenn, illetve az adott helyszínen nem tudjuk ellátni a beteget

- Lábak keresztbe – Biztonsági öv kikapcsolása - Hónaljnál átfogni – ép alkarra ráfogni – combomra ráhúzni – kivenni az autóból – utána rögtön vizsgálni: eszmélet - légzés

Bukósisak levétele: mindig levenni ha a motoros eszméletlen, hányadék -orra-szája vérzik, nincs légzése

- Mindig két ember csinálja: egyik rögzíti a fejet, a másik lehúzza és átveszi a fej tartását
- Nyaki gerinc védelme: levétel után enyhe húzás mellett mozgatás nélkül tartani a fejt – állkapocs előremelés - légútbiztosítás!

Rautek-féle műfogás

Kimentés gépkocsiból

Bukósisak eltávolítás 1.

Bukósisak eltávolítás 2.

Vérzések, törések és ellátásuk

Vérzések ellátása (hajszáleres-vénás-artériás):

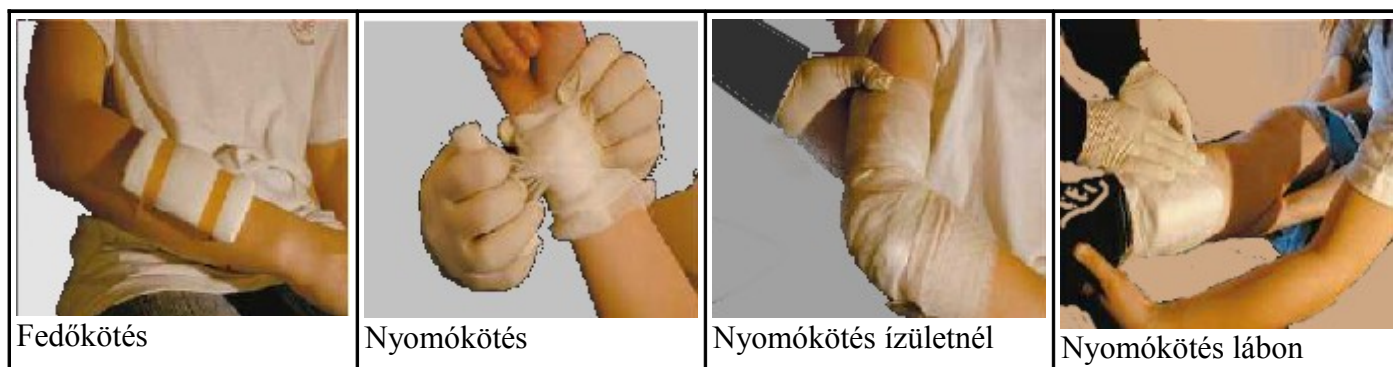
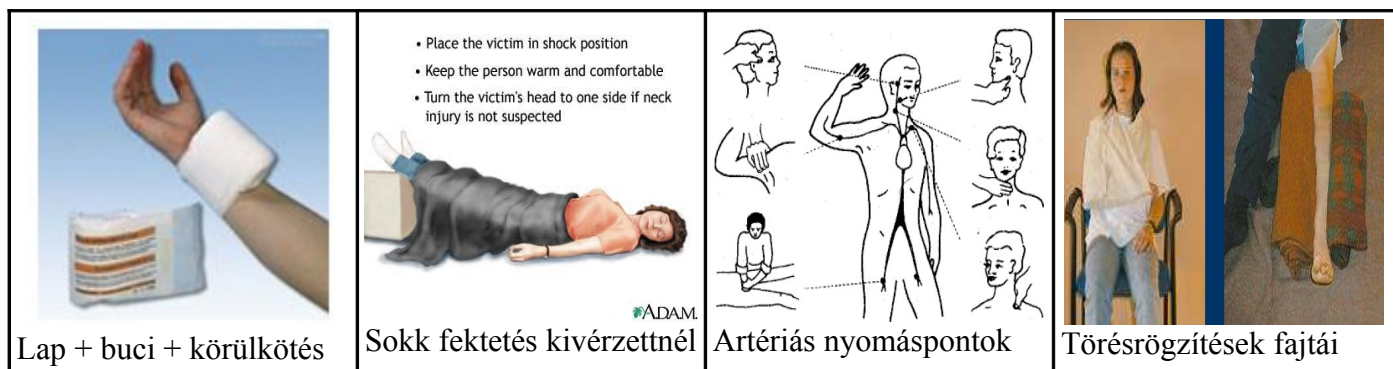
- A sérült leültetése, lefektetése, a vérző végtag felemelése!!!
- Artériás vérzésnél az artériás nyomáspont elnyomása.
- Átmeneti megoldás: a steril lap direkt a sebbe nyomása.
- **Nyomókötés felhelyezése : (steril lap + kibontatlan pólyatekerics + körkörös kötés pólyával)**
Ha átvérzik: rákötni! Tilos a nyakra körkörös kötést helyezni!! Sokkos állapotban: Sokkfektetés
Fejre sapkakötés vagy háromszög kendő, orr és állkapocs sérülésnél parittyakötés kell.

Kivérzés tünetei (SOKK): (SOKKOT okozhat: kivérzés, nagy törés, erős fájdalom, kiterjedt égés)

- Látható vérzés – sápadtság – verejtékezés – zavartság – didergés – szédülés – fájdalom – szapora pulzus – alacsony vérnyomás – eszméletvesztés – halál
- Teendők: vérzéscsillapítás, törés rögzítése, SOKK fektetés:
lapos, háton fekvés + mindkét láb felemel, betakarás, víz itatása (hasi sérültet tilos itatni)

Törések, rándulás, ficam:

- **Tünetek:** fájdalom, alakváltozás, duzzanat, vérömleny, mozgáskorlátozottság, csontrecsegés
- **Teendők:** rögzítés kéznél könyök alatt egy, könyök fölött két háromszögletű kendővel;
lábnál mindkét oldalról kitámasztás (pokróc, kabát, pulóver, táska)
- **Nyílt törés:** először sebellátás (steril fedés), utána rögzítés

Súlyos sérült – gépkocsi baleset: gázolás vagy beszorult sérült:

- Mozdulatlanság biztosítása, mozgatás veszélyhelyzet esetén tálcafogással!
- Légútbiztosítás: eszméletlennél az állkapocs kiemeléssel vagy több segítővel az oldalra fordítás.
- Sérülések esetén talált helyzetben kötözés és törésrögzítés, vérzéscsillapítás, fektetés.
- Rautek-féle műfogás: életveszély esetén autóból kimentés.

Gerincsérülésre gondolni kell:

- Látom a balesetet: magasból esés, gázolás, motoros borult, autóból kirepült.
- Tapintom: a gerincen az elváltozást.
- Beszélgetés során panaszodik: háti fájdalom, végtagi zsibbadás, érzés és mozgászavar.
- **Mozgatni TILOS!** Kivéve életveszélyes helyzetben:
Tálcafogással biztonságos helyre vinni, vagy ha hányadék-vér a légutakat veszélyezteti: légútbiztosításnál több segítő oldalra fordítja.

Fejsérülés után orr vagy fül vérzés: koponya alapi törés:

- Tünet: fejfájás, szédülés, hányinger, hányás, emlékezetkiesés, agyrázkódás.
- Ellátása: steril fedés és lapos fektetés enyhén megemelt fejjel.

Égés-forrzás: Azonnal folyó hideg vízzel hűtés:

- kb. 15percig hűtés folyó hideg vízzel, utána steril fedőkötés. Kilences szabály!
- Tilos idegen anyagot a sebbe juttatni (tejföl, olaj, liszt)! I-II-III-IVfokú égés.

Mérgezések: gyógyszer, vegyszer:

- Eszméletén lévővel: víz illetve tej itatása, utána hánytatás. Eszméletlen: légzésvizsgálat.
- Marószert (sav-lúg) és benzin mérgezés esetén TILOS a hánytatás!
- Szénmonoxid: a zárt térből kimentés, betegvizsgálat, lélegeztetés, fektetés.

Tartálykocsi baleset: helyszínbiztosítás, narancssárga táblán lévő számsor bediktálása, mentés szélirányból

Marószerek: Bőrről felitatni és lemosni, szemből kiöblíteni, szájból öblíteni és itatni, hánytatni tilos.

- Belégzésnél ruházat meglazít és fülülő helyzet biztosítása.

Fektetési módok:

- Eszméletlen beteg: stabil oldalfektetés
- Fejsérült: lapos fektetés enyhén megemelt felsőtesttel
- Mellkasi sérülés, szívinfarktus, tüdőbetegségek: fülülő helyzet
- Hasi sérülés, fájdalom: felhúzott lábakkal és megemelt felsőtesttel
- Kivérzéses sokkos állapot: lapos fektetés megemelt lábakkal

Lapos fektetés

Fej - koponya sérülés

Mellkasi fájdalom -
félülő helyzet

Hasi sérülés

Sokk-fektetés,
kivérzett beteg

Stabil oldalfektetés

TÁLCAFOGÁS

Közúti Elsősegélynyújtás
A korábbi tételsor néhány jellegzetes feladata

Vérzések:

- Munkatársa üvegajtónak esett, bal csuklója erősen lüktetve vérzik, a vér élénkpiros. A helyiségben tartózkodók zsineggel próbálják felkarját elköttni.
- Autószerelés közben, a szerelő csuklóját egy éles lemez megsértette. A sebből élénkpiros vér nagy nyomással lüktetve spriccel.
- Autóroncsba beszorulva egy sérült ül. A fejtetőn erős vérzést észlel.
- Személygépkocsi utasát, a roncsba szorulva találja. Szeme nyitva, segítséget kér. Bal alkarján lévő roncsolt sebből bő, folyamatosan áramló vérzés látható.
- Szomszédja ablaktisztítás közben megcsúszott, ablaküvegbe esett. Arca sápadt, verejtékes erősen vérző alkarjából az élénkpiros vér lüktetve ürül.
- Egy járókelőt késsel megsebesítettek. Ön érkezik elsőként a helyszínre. A sérült nyakán tátongó vágott sebből élénkpiros vér sugárban spriccel.
- Szomszédja üvegajtónak esett. Állva találja a sérültet, akinek alkarján erősen vérző vágott sebet lát. A vér élénkpiros színű, lüktetve távozik.

Törések:

- Motor gépkocsival ütközött. A földön fekvő motoros mindkét lábszára deformált, duzzadt, szemei nyitva,
- Ismerőse, a jeges úton elcsúszott, jobb karja duzzadt, deformált, fájdalmas.
- Egy motoros ön előtt haladva felbukik, bal lábszárának középső harmada duzzadt, deformált, fájdalmas.
- Építési állványzatról egy munkás leesett. Jobb karja erősen fáj, bőrét a törött csontvég átszúrta, a vérzés szivárgó jellegű.
- Az ön előtt haladó kerékpáros elesik. Sérült könyöke fájdalmasan duzzadt, deformált.

Kimentés:

- Oszlopnak ütközött személygépkocsiban a kormányra borulva sérültet talál. Bal halántéka táján szivárgó vérzést észlel, szólításra nem válaszol.
- Személygépkocsi fának ütközött. A jobb első ülésen ülő sérült légvételre fokozódó, mellkasi fájdalomra panaszkodik.
- Egy autó fának ütközött.(összetört) Az ülésben ülő vezetőnél, légzést nem észlel.
- A garázsba benyitva, földön fekvő, szemeit csukva tartó embert lát. Az autó motorja jár.
- Balesetet észlel. Az egyik gépkocsiban egy sérültet talál. Nem beszél, nem mozog, szemei csukva vannak.

Ájulás:

- Buszmegállóban várakozó hölgy összecsuplik. A jelen lévők padra akarják ültetni.

Légúti elzáródás:

- Autóban utazó társa szendvicset fogyaszt. Hirtelen félékezést követően fulladozni kezd, majd bőre kékes színűvé válik, levegőért kapkod.
- Étkezés közben társa hirtelen nyakához kap, láthatóan nem kap levegőt, hangot adni nem tud.
- Egy kisgyermek apró játékokkal játszik. Hirtelen fuldokolni kezd, hörgő, sípoló hangot hallat. Erős légszomjjal küzd.

Égés:

- Gépkocsija kigyulladt. Szomszédja segít a lángokat megfékezni, de közben mindkét alkarja megégett. Alkarját tejföllel, étolajjal szeretné bekenni.
- Barátja autószereléshez készülődve, elővigyázatlanul lecsavarta a gépkocsi hűtőjének zárósapkáját. A forró fagyállós hűtővíz arcára és fedetlen mellkasára fröccsent.

Egyéb:

- Gépkocsivezetés közben, egy 50 év körüli férfi, hirtelen nagyon erős mellkasi fájdalmat érez, verejtékezik. Elmondása szerint korábban szívbetegséggel már kezelték.
- Garázsba benyitva ismerőst a járműben ülve, a kormányra borulva találja. A jármű motorja jár.
- Úton közlekedve, tartálykocsit talál árokba borulva, rajta borostyán sárga tábla különböző számokkal. A tartályból folyadék szivárog. A kocsit vezetője, a járműből kiesett, az úttesten mozdulatlanul fekszik, ruházata látszólag nem szennyezett.
- Közúti baleset során motorkerékpárost talál az úttesten mozdulatlanul, fején bukósisak.
- Szomszédja ijedten szalad át önhöz, mert hazaérve feleségét az ágyon fekve találta, mellette bűcsüvel, gyógyszeres fiolák. Szólításra nem reagál,
- Takarítás közben, sósav fröccsent a szemébe.
- Munkatársa szemébe fémszilánk pattant.

A közúti járművezető-jelöltek elsősegélynyújtás vizsgájának követelményrendszere

(MVK–OMSZ szabályzat 1. sz. melléklete)

A vizsgák menete:

Minden vizsgázó mutassa be az alábbiakat:

- **Újraélesztés 1 elsősegélynyújtóval,**
- **Beteg – sérült vizsgálata,**
- **Stabil oldalfektető helyzet kialakítása.**

Ezen felül: legalább egy - szituációra épülő - feladat megoldását, mely tartalmazhatja az előző pontokban foglaltakat is. A feladatok megoldása során a vizsgáztató meggyőződik a vizsgázó elméleti felkészültségéről is.

A vizsga minősítése

Megfelelt, aki:

- az újraélesztést, a mentőhívást és az eszméletlen beteg ellátását megfelelően elvégezte,
- bukást jelentő hibát nem követett el.

Nem felelt meg, aki:

- bukást jelentő hibát követett el,
- tevékenysége, illetve annak elmaradása a beteg állapotát bizonyosan rontotta.

Önmagukban bukást jelentő hibák:

Újraélesztés:

- az elhelyezkedés hibás, a teendők megfelelő sorrendje nem megfelelő,
- a mellkaskompressziók jellemzői nem megfelelőek: frekvencia, mélység, folyamatosság
- a befűvások hatástalanok és ennek oka nem kerül felismerésre és korrigálásra

1. Életjelenségek vizsgálata

- az eszméletlenség vizsgálatának lépéseit nem ismeri, a légzés vizsgálatát nem szabályszerűen végzi

2. Eszméletlenség vizsgálata és ellátása

- a légútbiztosítás szükségességét és módjait nem ismeri, nem megfelelően alkalmazza,
- ha nem tudja, hogy nem mozgatható betegnél/sérültnél hogyan biztosítható átjárható légút.

3. Lélegeztetés

- a befűvást légútbiztosítás nem előzi meg,
- a lélegeztetés hatástalanságát nem ismeri fel, illetve a lehetséges hibákat nem ismeri, elhárításukra nem törekszik.

4. Stabil oldalfekvő helyzet

- durva átfordítás, "pörgetés", ellenkező káros áthúzás,
- a fej hátraszegése elmarad,
- instabil marad a beteg, a fektetés kivitelezését nem fejezi be,

5. Vérzések ellátása

- a vérző végtag, testrész felemelése elmarad
- a kézzel történő vérzéscsillapítás (nyomáspont vagy direkt ujjnyomás) elmarad,
- ha a nyomókötést lazán, nem megfelelően helyezi fel,
- nyomókötést tesz fel a nyakra,
- vérző végtagra szorító körkötést helyez fel,
- a kivérzés tüneteit nem ismeri fel, ellátását nem tudja.

6. Égés ellátása

- hűtés elmaradása,
- idegen anyag sebre juttatása.

7. Fektetési módok

- ha a fektetési módok indikációit nem ismeri, kivitelezésüket nem tudja (félig ülő helyzet, shock fektetés - hasi sérült, eszméletlenül lévő koponyasérült, ájult beteg, eszméletlen beteg fektetése)

8. Bukósisak levétele

- indikációját nem tudja,
- egyedül és kíméletlenül próbálja levenni, fej-nyak mozzgatásával próbálja levenni
- két segítő esetén, ha az "A" segélynyújtó a fej-nyak rögzítését nem veszi át és biztonsággal két kézzel nem rögzíti.

9. Rautek-féle műfogás

- indikációit (gépkocsiból mentésnél) nem tudja,
- nem tudja megfelelően kivitelezni.

10. Hirtelen légúti elzáródás

- az eltávolítás egyes lépéseinek kivitelezését nem tudja.

11. Rögzítések

- csont - ízületi sérülések ellátásának szabályait nem ismeri, rögzítések kivitelezését nem tudja.